

FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

What is Toki Pona?

It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages. There are different reasons for different speakers.

How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book (The Language of Good) by Sonja Lang and there is her brand new Toki Pona dictionary. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:

liputempo.org

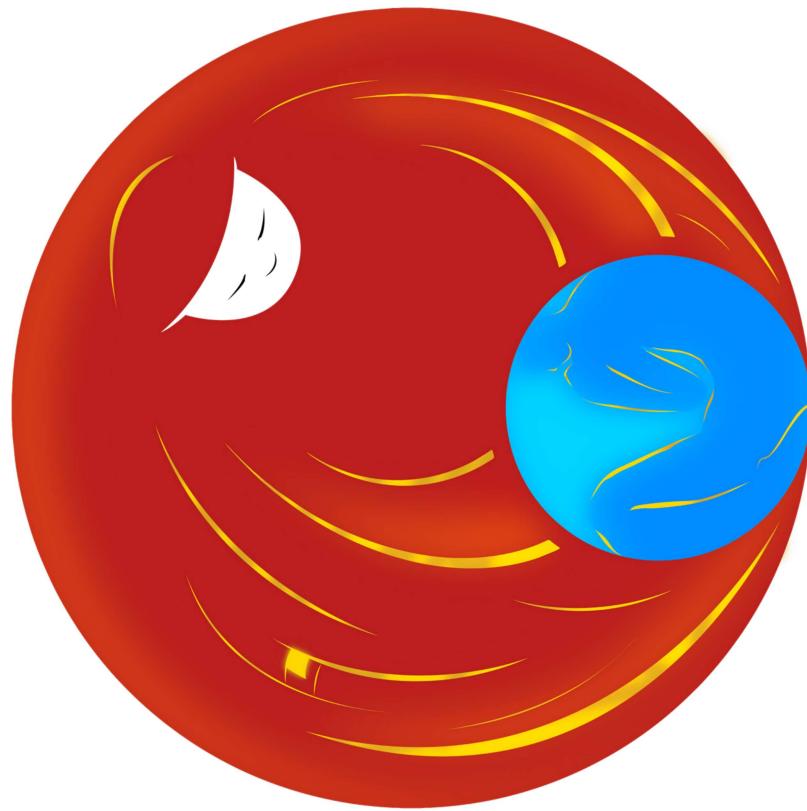
If you want to join us, that's great!

ISSN 2752-4639

9 772752 463006

lipu tempo

nanpa mama

jo

o kama pona
lon lipu tempo!
tempo ni la seli
en suno li kama
kin lon ma mute.
ona li wawa li
pona e pilin pi
jan ale. kin la
tempo suno pi
mama meli li
kama lon. mi ale
o pona e mama
mi a!

kin la o lukin e
lipu ni. mi toki e
moku e mama e
ijo ante mute. sina
o musi keperken
lipu tempo!

-jan Sonatan

2

toki pona

nasin nampa pona

matawa pi pokt monsi pi ma Asija
nampa lukta lukta tu: ma Wijs**sona**

jan kule lon tempo pini la

jan sona Alan Tuwin

tempo suno mama (melii)

suno mi

o lipu e sona

moku

moku pi tempo pini

o pali musi e moku

toki

toki tu

kama**musi**

kijetesantakalu o!

toki musi lili

seme li mi?

o moku pona

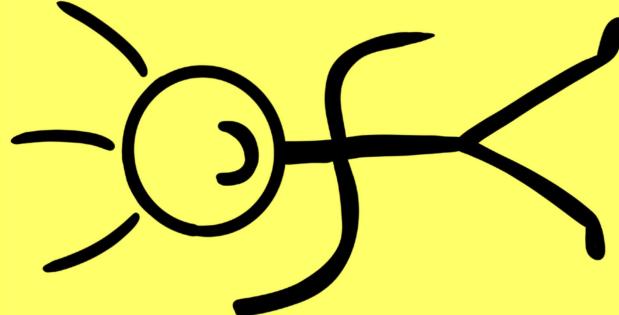
tempo seli

alasa nimi: ma Elopa (nanpa wan)

jan pali

jan pali

jan pi pali toki

jan Alonola
jan Kekan San
jan Ke Tami
jan Olipija
jan Penta
jan Polo
jan Sonatanjan Alonola
jan Ke Tamijan Eli
jan Sonatanjan Alonola
jan Ke Tami
jan Sonatanjan Alonola
jan Ke Tamisina wile ala wile pali tawa lipu tempo?
o tawa lipu liputempo.org!lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi
mute lon ilo Siko (Discord).CC-BY-SA 4.0
lawa jo © 2023 tan jan pali pi lipu tempo
copyright © 2023 by contributors of lipu tempo

nasin nonpa pona

tan jan Ke Tami

toki pi kulupu ni li wile pona. ni la nampa la li ken nasa e pona toki e sona kute e wile insa. ni la mi pi toki pona li wile ala toki e nampa suli. mi wile tokie mute suli taso. ante li seme? nampa li pana e suli sama tawa sona pimi ale. taso mute li pana e suli tan pilin mi.

suli like pinasinnampa pulitannimi "ale". wan li kama mute la ona li kama tu. tu li mute la ona li kama luka. luka li mute la ona li kama mute. mute li mute la ona li kama ale. taso ale li kama mute la ona li kama ala ante. ona li mute la ona mute li lon nasin pu. ale en ale en ale en ale li lon li ala ale ale ale. nasin nampa pona pi pu ala li ante e ni. ale li mute la mute ona li ken lon nampa. ale en ale en ale en ale li awen ken ale ale ale ale; li ken tu tu ale kin. nimi "ale" taso la ni li ken. mute pi nimi "ale" li kama mute sama nampa ale la nimi "ale" sin li kama: nampa 22222 la ni li ken tu ale mute tu ale tu tu.

a, lon la toki pona li ken toki e ijo ale li ken toki e nampa. kin lajan mute li awen wile toki e nampa e nampa suli tan musi anu alasa anu nasa anu nasin anu wile anu pilin.

nampa li lili la ale li ken sona e sona pi nampa toki. ala en wanentuli pona toki li pona kute li pona sona. taso nampa li kama suli la nasa li ken kama. lipu pi jan Sonja li pana e nasin tawa nampa suli. luka en mute en ale li nampa suli li ken lon poka pi nampa ante li ken kama suli mute. toki pi nampa ni li wile e kute wawa e lava wawa e sona nampa pona kin. tan ale ni la pilin mi li ni: nimi nampa li wile pana e pilin sama suli ona la mute nimi li suli e tempo toki. ni li pona tawa mi. nampa li suli la tempo toki o suli. ni li nasin pi toki pona li sama ala toki ante pi sona mi.

seme la ni li ken pona... mi toki e nampa pi suli ni lon tempo seme... a ijo mute li ken, taso mi la nampa li kama suli lon ijo wan lon tempo mute: mi toki e tempo la tempo pi sike suno li mute a. nasin nampa pona la mi ken toki e tempo pi open pu: tempo sike nampa mute ale luka luka tu tu. mi ken toki e ko pi seli utala - ona li tan ma Sonko li ken pana e kiwen illi kepeken wawa suli li kama lon poka pi tempo sike nampa luka tu wan ale.

lon la mi ken toki e mute mani e suli ma e suli weka e suli pi tawa mi e mute jan pi ma wan e mute mun e soweli suwi pi wille mi e moku suwi. taso awen la mi wille ala toki e nampa lon tempo mute. mi wile toki e mute.

tempo seli

tan jan Alonoala

tempo seli li kama la,
mi ale li insa ala.
mi ale li anpa suno.
kasi o, o kama laso!

Soweli lili li open tawa.
jan en soweli li kama wawa.
akesi li awen lon ma suli
sama soweli tomo Kinu¹ mi.

tempo seli la, mi ken musi.
mi moku e telo lete suwi.
mi nena e kasi kule la,
tempo seli li pona a!

o moku pona!

tan jan Sonatan

tomo moku li lipu walo mi.
mi jo e ijo pi musi mute:
seli lon pok'i seli li nimi
namako moku li sama kule

mi palii moku kepeken luka
taso tempo moku ale li sin
moku mi li usawi e uta
mi ken musi sama jan lili kin

o moku pona!

alasa nimi: ma Elopa (nampa wan)

tan jan Sonatan

t	a	k	a	t	e	i	o	j	e	p	a	n	j	a
l	u	i	k	a	l	i	n	u	n	a	j	s		
o	n	p	k	e	l	i	s	e	n	s	a	n	e	o
w	e	o	e	l	e	n	a	e	e	l	w	n	m	s
e	t	s	n	i	u	p	o	p	o	a	o	k	e	e
n	m	i	p	j	t	e	w	o	m	n	k	a	n	l
s	e	a	a	p	l	s	l	o	t	i	o	o	i	
i	s	s	l	t	e	o	k	o	j	o	s	a	j	p
n	a	i	o	u	l	w	a	k	e	l	i	n	l	i
a	l	j	w	w	a	e	n	i	t	a	l	i	j	a
j	j	a	e	a	w	n	s	n	e	j	a	n	k	o
e	s	a	s	e	i	k	e	l	w	u	u	l	t	s
t	i	m	i	t	j	i	o	a	o	k	u	e	l	o
l	u	s	e	p	u	a	u	n	j	e	e	e	n	
o	o	l	o	m	a	n	i	u	i	e	l	o	s	i

ma

taua pi pokí monsi pi ma Asija nanpa luka luka tu: ma Wije tan jan Palo

tan ma tomo Penopen la mi kama tawa ma tomo Sakon (Saigon) kepek-en tomo tawa kulupu. tempo wan la mi mute li wile tawa poka ante pi nasin telo kepeken supa tawa telo. lon supa tawa telo nila jan li esun e mokupi musi mute. mokupi li pipi al! pipi li moku pi nasa ala lon ma Tawi lon ma Kampusi a!

ma Wije li lon ma Asija pi nasin seli lon nasin pi kama suno. sijelo ona li sama linja suli. poka ona la ma Kampusi en ma Laso li lon nasin pi suno pini. ma Sonko li lon nasin lete. telo suli Sonko pi nasin seli li lon nasin seli lon nasin pi kama suno. lon nasin lawa taso la ma Wije li ma pi jo kulupu. taso lukin la ma Wije li sama ma ante pi ma Asija. jan pi mani mute li lon. jan pi mani lili li lon. taso ma li pona mute li jo e nena suli pona e polka pona pi telo suli. ma tomo suli la jan mute en tomo tawa mute li lon. tomo tawa li mute la, ilo tawa wawa pi sike tu li mute mute a. mi wile tawa poka ante nasin la, tempo ale la mi pilin monsuta tan ni: mi ken kama pakala a!

tempo pini la ma Kanse li jo li lawa e ma Wije (sama ma Laso sama ma Kampusi). lon la tomo sin pi ma ni li sama lili lon tomo pi ma Kanse. taso tomo majuna li sama lili lon tomo pi ma Sonko. tempo pini mute la ma Asija pi nasin seli lon nasin pi kama suno li kama jo e ijo mute pi sona kulupu tan ma Palata. sama ni: nasin seui Puta en nasin sitelen toki li kama tan ma Palata. taso ma Wije li ante. ona li kama jo e ijo mute pi sona kulupu tan ma Sonko. sama ni: nasin

sewi Puta en tomo pi nasin seui li sama ma Sonko. tempo ni la nasin sitelen pi toki Wije li kepeken sitelen Lasina, taso tempo pini la toki Wije li kepeken nasin sitelen Sonko.

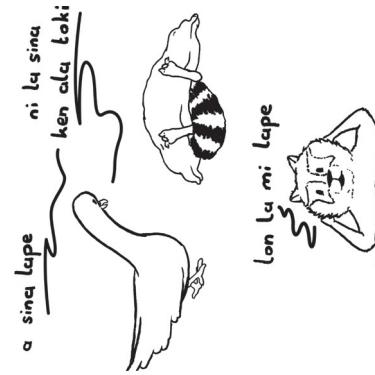
tan nasin seli pi ma Wije la mi tawa nasin lete kepeken tomo tawa kulupu: tan ma tomo Sakon anu Osimin (Hoi Chi Minh) tawa ma tomo Anowi (Hanoi). taso mi tawa lon tempo mun wan li awen lon ma mute. open la mi lukin e ma tomo Sakon e pini pi nasin telo Mekong. kama la mi tawa ma Tala (Dalat) lon supa suli pi nena suli. kama la mi tawa ma tomo Owijan (Hoi An) tawa ma tomo We (Hue). tan ma tomo We la mi tawa ma tomo lawa Anowi tawa telo suli Alon (Ha Long Bay). mi lukin e ijo mute mute. ma Wije li pona li musi mute.

mi la ma pona nampa wan pi ma Wije li lon meso¹ pi ma ni. ona li ma tomo Ow-
ni la, "meso" li sama "insa"

musi

kijetesantakalu o!

tan jan Ke Tami

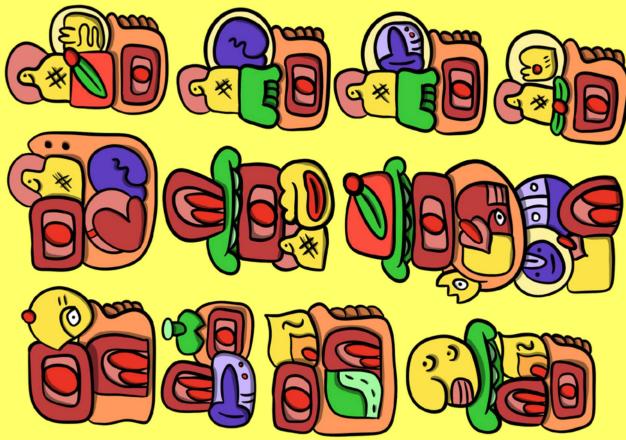

toki musi lili tan jan Peton

1   3
munwalo lon   musi lili pi
laso pimeja   tempo seli
pi seui, pi telo.   lon poka sina.

2   4
kontelo li   tempo pini
len e nena   li weka tan
tan lukin mi.   tempo lon mi

la ken ante
kin li weka
a pilin ike.

seme li mi?

tan jan Alonso

mi pali e sina
sina kama tan mi
mi ante e len sina
ken la, sina ante e mi
mijan pi pana sona
sina la, mijan pona
ale la, mi olon a,
li musi lon poka sina
jan ale li jo e mi
jan mute li sona e mi
jan lili li wile e mi
tawa ____ mi

1

kama

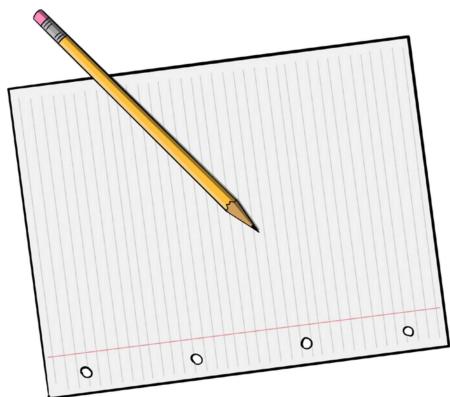
tan jan Penta

mio, toki • ni li sina • o awen lukin! ni li musi ala • ni li sina • mi sina • lipu ni li tan sina, li tan tempo kama • mi toki tawa sina tan tempo sama • o awen lukin • mi wile toki • mi wile toki e ijo sin tawa sina • ike ala o lon sina la sina o awen lukin.

tempo mi la tempo sike lukal i tawa weka tan sina • tempo pini la sina pilin e ni : [mi pona tawa jan ale • mi ike ala tawa jan ale • selo jan li suli ala tawa mi • mi lukin ala e kule • jan li wile e weka pi ke selo la jan o toki ala e ante kule e ante selo] .

ike la ni li wawa sina • sina walo • jan pi kule ante en jan pi selo ante o utala e ike mute lon kulupu ona • ona li kama sona e selo ona lon tempo open • kulupu li suli e jan walo • tan ike pi tempo pini la jan pi selo ante li jo e mani lili • kulupu awa li awen moli e jan pi kule ante • nasin ni li awen e suli walo • sina la jan pi nasin awen li pona • ni li ike • sina wile awen e nasin pi tempo ni la sina jan ike • sina ike taso .

taso, ni li ken ante • sina o e pakala pi jan ante • nasin sewi sina li pakala e pilin sina • nasin sewi sina li like pilin tawajan pi kule ante • kulupu sina li sewi e jan mani • nasin sewi sina li olin pake¹ e ante pona ale • ike!

ijan li ma tomo We tan ni: ona tu li suli mute alalijo ala e tomo tawa mute e ilo tawa wawa mute pi sike tu. taso nappa wan la ona li jo e tomo pona mute pi tempo pini. suli li a ma tomo Owijan li pona mute tawa mi. kipisi majuna pi ma tomo ni li sama tempo pini weka. ona li jo e nasin lili e tomo lili sama tomo majuna pi ma Sonko, ona li epiku. ma kasi pan en telo suli li weka suli ala tan ma tomo ni. ma lili kin li lon insa pi telo suli. mi pilin e ni: ona li sama ma sewi a! ante la ma tomo We li sama lili tawa ma tomo pi ma Kanse. nasin telo Kon Pona litawa lon insa pi ma tomo ni.jan littawa wawa ala li pona mute. insa pi ma tomo We la ma tomo lili pi jan lawa pini pi ma Wije li lon. taso ona li pakala tan ni: kulupu utala pi ma Mewika li pana e ilo

pilin sina o pini o ante • o pakala e suli walo • nasin awen o kama anpa tan nasin ante • ante nasin li sewi e kon • ike pi ante ala o kama ala! o toki ala e musi jaki e musi ike • o pana e mani sina tawa kulupu pi wile ante .

ken ike la sina pini lukin • ni li ken • mi sitelen tawa sina, taso mi sitelen tawa mi kin • pali pini mi li monsuta mute e ale mi • mi wile pakala e pini ale • mi wile pakala e ike ale • a, mi ken ala • mi o taso e ike pini • mi o lili e ike ni • mi wile e ni : sina ante kepeken tenpoli lili • taso, ni li lon ala.

ke li kama • ike mi li kama • kama mi li kama ike • mi wile ante, anu mi wile ike • ni taso li lon • ni li apeja mi • mi ike pilin tan ni : mi ike .

pakala tawa ona. ni li ike mute. utala pi ma Wije li ike mute a! jan mute pi ma Wije li moli...
ma tomo lawa Anowi kin li jo e ijo musi mute. telo suli Alon li weka ala tan ma tomo lawa, ona li pona lukin tan ni: insa pi telo suli la kiwen suli mute li lon. kiwen ni li sama palisa suli. mi lukin e ona mute lon tomo tawa telo.

lon ma tomo Anowi la mi kama jo e lipu pi ken tawa pi ma Sonko. lon la kama la mi tawa selo pi ma Sonko kepeken tomo tawa linja, pini la lon ma tomo Losawi (Lao Cai) la mi tawa insa pi ma Sonko... tawa mili awen!

sona

jan kule lon tempo pini la jan
sona Alan Tuwin
tan jan Olipija

lon ma tomo Anowi la mi kama jo e lipu pi ken tawa pi ma Sonko. lon la kama la mi tawa selo pi ma Sonko kepeken tomo tawa linja, pini la lon ma tomo Losawi (Lao Cai) la mi tawa insa pi ma Sonko... tawa mili awen!

ona li sona a e nasin nanpa e nasin ilo la, ona li pali tan lawa pi ma Juke e ilo sona wawa Ponpe . ma Elopa la, lawa pi ma Tosi li toki tawa kulupu utala pi ma Tosi kepeken toki pake¹. toki pake ni li wawa a la, kulupu utala pi ma Juke pi ma ante li sona ala e kon pi toki pake. ilo sona wawa Ponpe li weka e pake ni. en ma Juke en kulupu ma onali sona e toki lawa pi ma Tosi kepeken ilo li pakala e kulupu utala ona la, en ma Tosi en kulu-

¹ "pake" ala la ijo li ken, "pake" la ijo li ken ala. "toki pake" li sama "toki len" la, jan ante ale li ken ala sona e ona.

pu ma ona li ike lon utala li pakala.

ni la, jan sona Alan Tuwin li pona a tawa ma Juke, tempo mute la, jan li toki pona e ona li pilin pona wawa tawa ona. kin la, ona li pali e nasin narpa namako e nasin sona namako la, ma ale la, jan mute li sona e nimi ona. nasin sona namako wan ona li alasa sona Tuwin (Turing Test) anu musi jasima² (Imitation Game) li ni: "tempo mute la, jan li alasa e mi: 'ilo li ken ala ken pilin? mi alasa ante. mi alasa taso e ni: ilo li ken ala ken toki sama jan kepeken nasin ona. nila, nasin ilo li mama e ijo sama pilin jan la, ante li same?"

taso ma Juke li ike mute tawa jan sona Alan Tuwintan ni: jan sona Alan Tuwin li mijie pi olin mijeli mijomi. tempo ni la, jan mute li ike tawa jan mijomi. kulupu lawa li wile pini e mijomi li lawa ni: "kulupu jaki mije mije lon insa tomo, lon weka tomo li (wile/alasa/awen/kama) jaki suli kepeken mije ante.
[...]

jan li jo ni la, onali pakala e lawa li tawa tomo awen lon tempo suli." nimi 'jaki suli' li mijomi li olin mijomi li unpa mijomi.

tempo pimeja wan la, jan ike li kama tawa insa pi tomo pi jan sona Alan Tuwin li lanpan³ e ijo. tempo suno la, ona li tawa jan awen lawa ali toki tawa ona e ni: 'jan ike li kama ona li kuteelawa ala. o awen e lawa!'

jan awen lawa li kama tawa tomo la, ona li lukin e ni: en jan sona Alan Tuwin en mije ante li lon... li olin. ona li toki e

2 "jasima" li pana e ijosama lon poka ante. ni la, "li lanpan" li samsa "li weka e ijo mute ona tan tomo ona"

ni: 'sina mijomi a! sina kute ala e lawa!
sike ike!'

o pali musi e moku

tan jan Sonatan

kulupu lawa li kama sona e pakala lawa ona la, ona li ike tawa ona li toki tawa jan sona Alan Tuwin e ni: 'ken tu li lon. o weka e wan. o lon ante. sina ken lon tomo awen pijan ike anu ken lon tomo sina. taso sina lon tomo sina la, o moku e misikeke⁴ meli misikeke meli li meli e sijelo sina li weka e wile unpa sina.'

ona li awen lon tomo ona li moku e misikeke, taso ona li meli ala la, sijelo ona li kama meli la, ona li pilin ike li pilin iaki li wile moli. ni ale la, tempo wan la, ona li moku e kili pi ko moli lon insa. ona li moli.

tempo mute li kama. kulupu lawa li ante e lawa ona li weka e lawa ike tawa mijomi. suno mute li tawa sewi li tawa anpa. ma li sike mute mute mute muta a e suno la, kulupu SULI li kama pilin utala li toki utala. jan Koton Po pi kulupu lawa li toki e ni: "kulupu suli li wan li toki e wile ni: lawa li sona e ike ona tawajansona Alan Tuwin. lawa lon tempo ona li ante li lawa e ona. mi ken ala ante e ni. taso lawa ni li ike li jaki li ike tawa ona. mi toki tan kulupu lawa e ni: mi pakala. sina wile e pona."

taso o lape ala, nili pini ala. kulupu lawa sama li lon. lawa ona li ante lili taso. ma Juke li lawa ala e mijomi e melomi la... taso ona li awen lawa ike e tonsi. o awen pilin utala. mi ale li kulupu suli awen wan la, ante li ken. o awen wan. o weka ala e sona pijan sona Alan Tuwin.

5
4 _____ sina moku e "misikeke" la,
"misikeke" li ante e sijelo sina.
3 _____

kepeken e ona la sina kama jo e sona sin. sitelen tawa en lipu linluwi¹ kin li ken pana e sona sin. ken la sina ken pali moku lon poka pi jan ante. ni la sina mute li ken kama sona e nasin pi jan ante kin.

taso musi li ken kama tan same?

o sona taso ala, o pilin e ken ale! lipu pi sona moku li toki e ijo. taso sina ken tawa nasin sin! o sin e nasin sina pi seli moku. o kepeken e ijo moku sin kin. o kepeken e ijo moku suwi mute e ijo moku namako mute. lukin moku li suli tawa musi kin. sina pali e lukin pona tawa moku sina la pilin moku li kama pona. sina ken kepeken e ijo moku pi kule wawa!

pinila o sona e ni: sina pali musie moku la moku li ken ala kama pona lon tempo ale. taso o pilin ike ala! nasin ni la sina kama sona e ni: ijo same li pona li ike lon tomo moku. sina ken pali pona lon tempo kama kin.

1 _____ "linluwi" li kulupu pi ilo sona

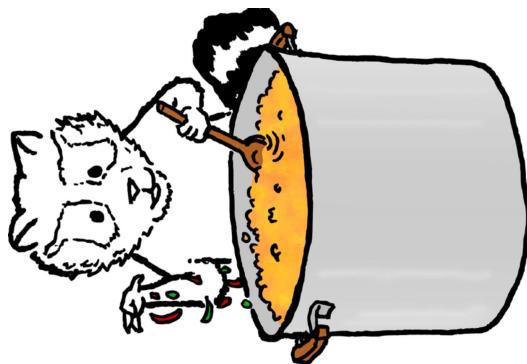
toki

toki tu

tan jan Ke Tami

jan lili li awen lon tomo lon tempo ale la ona li pilin musi" ala li wile pini e ni" ike, ala li kama' ante li pana e pilin, pona la waso li mu li mu li mu' taso, ona li kama, toki li ante tawa pilin jan, kute' mu li lon, nasin tokili sama tokili toki, mu' waso li tokii' alla li sama ni lon tempo ale

ma li lon selo, tomo li pona tawa jan' ni li awen lon sona ona tan mu waso

moku

moku pi tenpo pini
tan jan Ke Tami

tanjan Ke Tami

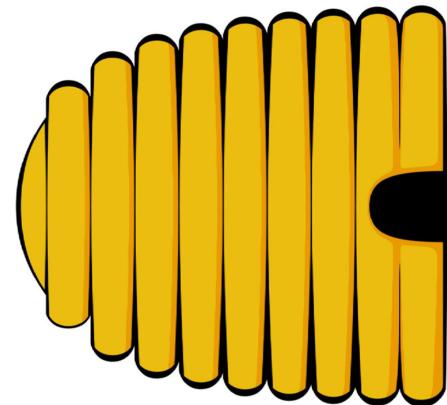
isina wile ala wile moku? a pona - ni la
o kama. mi pana e moku tawa sina. mi
pana e moku sulli a, sina wile sona, ona
li suli same? suli tempo a! ona li tan ten-
po pi nini. moku ante ala li ken awen lon
tempo sama ona. same? a, ala, ala, ona
li jaki ala. lon la tempo li tawa moku la
tempo li jaki e moku... tasoni li lon moku
ante tasol li lon ala moku ni! sina wile
sona anu same? a ni la o kute. o kute e
tempo pi moku ni!

o pilin e tempo ni. sewi la mun mute li
kama tawa ante. tempo pi jan wan li ili
a tawa tempo pi tokini. tempo la kulupu
tan mute a li kama lii weka li pali e tomo
mute lon ma wan li pakala e tomo ni
ale li ante mute e toki ona. taso moku
ni li awen. li kama ala iaki li awen pona
moku. ni li ken tan seme? jan seme li
sona pali e moku pi nasin ni?

pipi a li pali e mokuni. onajelo pimeja li
alasa waso e kasi kule e kule kasie suwi
kasie. suwi li kama lon insa pipi la suwi
li kama ko suwi jelo pona. pipi li tawa
tomo ona. pipi mute li ni la ko li kama
mutte lon insa pi tomo ona.

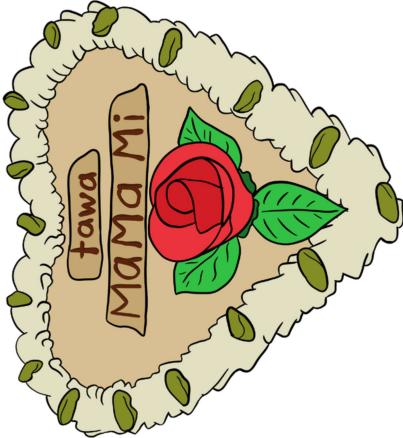
ijo lili jaki li lon moku la moku li kama
jaki suli lon tempo. taso ko li ken utala
e ijo jaki. insa pipi li ante e ko li pana e
ken utala ni tawa ko. ni la iaki li ken ala
awen pona lon ko li molii. kin la ijo jaki
awen li wile e telo. lon la ko pipi li jo e
telo mute lon tempo open. taso pipi li
wweka a e telo tan ko kepeken lipu waso
ona.

tan ni la ko li ilo pona. pipi lili la ona li moku pona. uta sina la ona li moku

tenpo suno mama (meli)

tanjan Alonola

tempo pini mute la, tempo suno mama li
kamalon. mun ni la, tempo suno mama li
lon. ni la, mi toki e sona ona;

tempo pini mute la, ma Elena la, jan li
pana e pona tawa jan sewi Leja (Pēq,
Rheia), ma Loma la, jan li pana e pona
tawa jan sewi Kipele (Kuβελη, Kybélē).
sona sewi pi ma Loma la, jan sewi Kipele
li mama suli. ni la, sina o sona: tempo
suno mama li sinala.

suwi. selo sina li pakala la ona li ken awen weka e jaki. ko li ken ijo ante mute kin. suli la ko li ken awen lon tempo suli a. ona ale li awen ala awen? ala a. jaki mute li kama la ko li ken ike. telo li kama la ko li ken kama ike. kon en ijo en tempo li lon ona la ona li kama ike. sina wile awen e ko la o pok'i pona e ko. o selo e pok'i. telo ala en kon ala o tawa ko. ni la ona li ken awen. ni la sina ken moku e ona lon tempo kama. sina mama e jan sin la ona li ken moku. ona li mama e jan sin la jan sin li ken moku. ona li mama la jan sin ona li ken moku. kulkupu sina li mama e kulkupu sin la ona sin li ken moku. ko ni li ken awen alon tempo suli a.

mi jo e pok ni. ko li awen pona lon insa
ona. mi open ala e ona lon tempo pini.
ala li open e ona. ona li ken awen awen
lon tempo suli. tasom mi opene ona la ona
li ken ala awen.

sina open ala open e pok?

taso tempo suno mama pi tempo ni li ante lili, ma Mewika la, tempo pini la, kulupu meli mute li lon, ona li wile e ni: meli li sama mijie, li ken ale, meli An Malija Lipe Jawi (Ann Maria Reeves Jarvis) li open e temposuno mama, taso jan ante li open kin e tempo suno mama. Kulupu meli pi tawa utalata, tempo suno mama li pona tawa mama meli: tempo suno mama la, mama meli li ken tawa kulupu meli, li ken tawa utala tawa ken meli.

meli Jawi li kulupu lon tomo sewi lon tempo suno mama nanpa wan tan ni: mama meli pi meli Jawi li moli lontempo pinilili, tempo sike kama la, jan likulupu kin lon tempo suno sama. tempo suno mama nanpa tu la, janli pana e kasi kule mute tawa mama meli moli ona.

ni la, meli Jawi li pali mute tawa tempo suno mama meli: ona li toki tawa jan lawa, tawa jan pi nasin sewi, tawa kulupu meli, suli la, tempo sike pi open utala suli (1914) la, tempo suno mama meli li kama lon tan kulupu lawa, ona li lon tempo suno sewi nanpa tu lon tempo mun nanpa lukla. taso ma Jukela, tempo

suno mama meli li lon tempo suno sewi nanpa tu tu.

tempo sike kama la, tempo suno li kama lon ma ante: ma Suwasi (1917), ma Sumi (1918), ma Nosiki (1919), ma Wensa (1919), ma Tosi (1923), ma Es-alasi (1924).

ma mute la, tempo suno meli en tempo suno mama melili tempo suno sama. ma Sipe en ma Anku la, tempo suno mama meli en tempo suno mama mijie li tempo suno wan, li tempo suno mama taso.

kin la, ma mute la, tempo suno mama mijie li lon, taso open ona li ante mute: tempo pini mite (1910) la, meli Sonola Sa To (Sonora Smart Dodd) li open e tempo suno mijie lon ma Mewika. taso ona li lon ma ante kin lon tempo ante.

tempo suno mama la, semel li lon? suli la, jan lili en jan olin li pana e ijo pona tawa mama meli, mute la, jan li pana e kasi kule, tempo suno mama ni la, o pana e ijo pona, e tempo suno pona tawa mama sina!

tempo suno mama la, semeli lon? suli la,
jan lili en jan olin li pana e ijo pona tawa
mama meli. mute la, jan li pana e kasi
kule. tempo suno mama ni la, o pana e
ijo pona, e tempo suno pona tawa mama
sina!

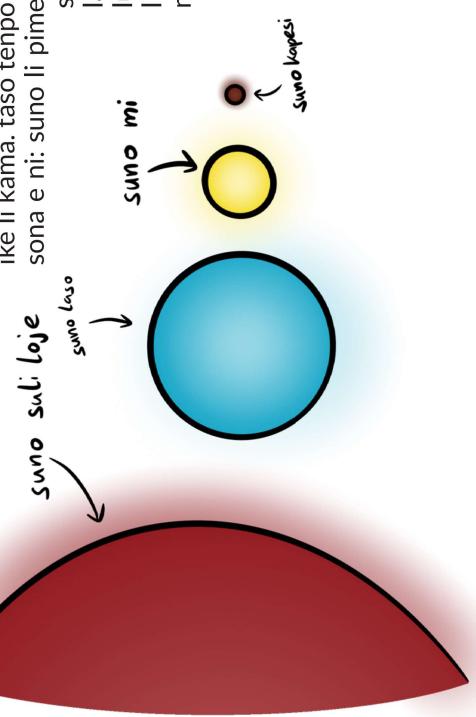
suno mi tan jan Alonola

(kon nampa tu, He) en wawa mute li lon.
wawa ni li kama suno, li kama seli. suno
la, kon Elijun mute en kon Itokenijun lili
en ijo ante lili lili li lon. seli suno li seli
mute (5772 K)!

ale la, suno mute li lon. taso suno mi li
suli tawa mi. ona li ken e ni: soweli en
kasi li lon ma ni. suno ante lon ma ni la,
suno mi lili ala, li suli ala. suno ante li
jo e kule mute. ona li laso, li loje, li jelo,
li walo. suno lon la, suno loje lili li lili a.
taso suno ale la, suno kapesi li suno lili
a. taso suno kapesi li sama ala suno mi.
suli la, suno walo lili li lon kin. suno suli
li laso, li loje. taso suno loje suli li suli
a. suno mi li suno jelo lili. suno ma mi la,
suno li suli a.

tempo pini mute la, jan sona li tokie e ni:
ma mi li lon insa ale. taso jan Nikola
Kopeniku (Nikolaus Kopernikus) li tokie
e ni: suno mi li lon insa ale! jan Jokane
Kepa (Johannes Kepler) li jan sona kin.
ona li lukin e sike ma loje la, ona li ken
pana e sona ni: jan Kopeniku li tokie e
sona lon! taso tempo ni la, mi mute li
sona e ni: suno ante mute li lon! kulu-
pu suno mi li kulupu suno wan taso lon
sike suno suli.

tempo pimeja la, suno li lon ala, mun
taso li lon. taso ken la, tempo suno la,
suno li lon ala! ni li tempo pi suno pime-
ja. tempo pini la, suno pimeja li like tawa
jan. jan li tokie e ni: suno pimeja li lon la,
ike li kama. taso tempo ni la, mi mute li
sona e ni: suno li pimeja la, mun li lon
simpin suno. ni la, mi mute li ken
lukin ala e suno, li lukin taso e
mun, esike suno.

tempo pini mute la, jan sona li tokie e ni:
ma mi li lon insa ale. taso jan Nikola
Kopeniku (Nikolaus Kopernikus) li tokie
e ni: suno mi li lon insa ale! jan Jokane
Kepa (Johannes Kepler) li jan sona kin.
ona li lukin e sike ma loje la, ona li ken
pana e sona ni: jan Kopeniku li tokie e
sona lon! taso tempo ni la, mi mute li
sona e ni: suno ante mute li lon! kulu-
pu suno mi li kulupu suno wan taso lon
sike suno suli.

tempo pimeja la, suno li lon ala, mun
taso li lon. taso ken la, tempo suno la,
suno li lon ala! ni li tempo pi suno pime-
ja. tempo pini la, suno pimeja li like tawa
jan. jan li tokie e ni: suno pimeja li lon la,
ike li kama. taso tempo ni la, mi mute li
sona e ni: suno li pimeja la, mun li lon
simpin suno. ni la, mi mute li ken
lukin ala e suno, li lukin taso e
mun, esike suno.

o lipu e sona tan jan Kekan San

e ona taso. sina ken sona e ken ike lon
open pilin ike!

ante la, sina kama sona pali. tempo suli
la sina ni, taso sina kama ala sona pali.
ni li tan sem? sina pali mute tawa sona,
tasosina awen sona ala. nila, seme li pa-
kala? sina tokie e ni tawa jan sona, taso
ona li sona ala pona e sina tan ni: ona li
sona ala e nasin sina pi kama sona!

o lipu e sona.

lipu la sina ken lukin e kama awawa sina.
sina ken pilin wawa tan ni! sina ken
lukin e open sina e tempo sina la sina
ken sona e ante suli sina. sina ken ala
sона lontempo la sina ken pana e sona
lipu tawa jan ante, sina ken wile e sona
tan ona, seme li pakala lon nasin mi?
lipu la ona li kensona li ken pona e sina.

mi lipu e sona tawa ni: mi sona e mi pi
tempo pini. mi lipu e pali e pilin e wile. mi
lukin eni pi tempo weka la mika mika sona
e ante mi e kama wawa mi. ni li wawa e
mi lon tempo suli la mi pilin wawa a lon
ale wile lon tempo suli weka!

nasin lipu li suli ala. sina ken kepeken ilo
tokie, sina ken kepeken lipu kepeken ilo
sitelen. ale la, o lipu e sona tawa poma
sina.

lipu e sona.

